

Innst. 65 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:124 S (2009–2010)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Røe Isaksen, Sylvi Graham, Bent Høie, Sonja Irene Sjøli og Elisabeth Røbekk Nørve om alternativ turnus

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om endringer i arbeidsmiljøloven, hvor all endring av arbeidstiden utover ti timer skal godkjennes av Arbeidstilsynet etter formelle drøftinger mellom arbeidsgiver og fagforeningene lokalt.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 4. mai 2010 om statsrådets vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 21. mai 2010 følger vedlagt.

Som ledd i komiteens behandling ble det 15. oktober 2010 avholdt åpen høring i saken. Følgende deltok på høringen:

- NHO
- LO
- YS
- FO
- Arbeidsgiverforeningen Spekter
- KS.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tove Linnea Brandvik, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, lederen Robert Eriksson, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen, fra Høyre, Sylvi Graham og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, og fra Kristelig Folkeparti, Marion Gunstveit Bojanowski, viser til Representantforslag 124 S (2009–2010) fra stortingsrepresentantene Torbjørn Røe Isaksen, Sylvi Graham, Bent Høie, Sonja Irene Sjøli og Elisabeth Røbekk Nørve om alternativ turnus.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, mener bestemmelsene og håndhevingen av arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid er viktig for å sikre et inkluderende arbeidsliv som innebærer at arbeidstakere skal kunne stå lenge i arbeid. Det er i dagens bestemmelser en stor grad av fleksibilitet for å ivareta hensynet til både brukere og ansatte. Bestemmelsene om store avvik fra normalarbeidstid ved turnusarbeid blir i dag håndtert gjennom avtaler mellom arbeidsgiver og de ansattes organisasjoner sentralt.

Flertallet viser til statsrådets svarbrev av 21. mai 2010 hvor det blir varslet en gjennomgang av problemstillingen som reises om alternativ turnus i en stortingsmelding om arbeidsforhold og arbeidsmiljø som vil bli lagt frem våren 2011. I en slik gjennomgang er det viktig å kartlegge omfanget av problemstillingen som reises i representantforslaget. Samfunnets mål om et inkluderende arbeidsliv hvor

flere kan stå lenger i arbeid, forhold knyttet til helse, miljø og sikkerhet, samt hensynet til stabilitet for brukere, må stå sentralt i arbeidet med en slik gjennomgang. Videre trenger man å få klarlagt hvilken kompetanse som kreves for en fornuftig håndheving av dagens bestemmelser.

Flertallet ber statsråden komme tilbake til Stortinget med en gjennomgang av regelverket og praktiseringen av dagens bestemmelser om alternativ turnus i arbeidsmiljøloven.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener det er viktig å følge samfunnsutviklingen også innen et felt som sårt trenger alle de ansatte en har. En vet at rekrutteringen til ulike helseinstanser er dårlig. Søkere til sykepleierutdanningen i år er gått ned med nesten 5 pst. De som har fullført utdanningen som helsefagarbeider og som kan søke lærlingeplasser er halvert. Dette er urovekkende signaler i et samfunn som roper etter arbeidskraft de nærmeste årene. Disse medlemmer mener at en må gå inn på ulike områder for å gjøre alt for å beholde den arbeidskraften man har og ikke minst klare å rekruttere nye arbeidstakere inn. Forslaget som er fremsatt er derfor viktig i en slik sammenheng. Disse medlemmer ser at loven i dag begrenser en del virksomheter i nytenking for nettopp å få til gode løsninger innen turnus som både arbeidstaker og arbeidsgiver er fornøyd med. Disse medlemmer ser at en da må inn å gjøre noen grep slik at dette løses. Disse medlemmer er enige om at alternative arbeidstidsordninger må utformes i tråd med arbeidsmiljølovens § 10-2 første ledd slik at arbeidstakerne ikke utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og slik at det er mulig å ivareta sikkerhetshensyn. I den forbindelse bør det også være en selvfølge at myndighetenes egne tilsynsorganer, Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet, har like fullmakter til å godkjenne alternative skift, turnus og rotasjonsordninger, som begge partene i arbeidslivet har etter § 12-10 fjerde ledd. Tilsynenes vurderinger

og godkjenninger bør bygge på tilgjengelig forskningsbasert kunnskap om helse- og miljøfaktorer som spiller inn ved lange dager og nattarbeid. Disse medlemmer mener at arbeidstilsynet bør ha generell adgang til å godkjenne all endring av arbeidstiden utover ti timer etter formelle drøftinger mellom arbeidsgiver og fagforeninger lokalt.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om endringer i arbeidsmiljøloven, hvor all endring av arbeidstiden utover ti timer skal godkjennes av Arbeidstilsynet etter formelle drøftinger mellom arbeidsgiver og fagforeningene lokalt.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om endringer i arbeidsmiljøloven, hvor all endring av arbeidstiden utover ti timer skal godkjennes av Arbeidstilsynet etter formelle drøftinger mellom arbeidsgiver og fagforeningene lokalt.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:124 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Røe Isaksen, Sylvi Graham, Bent Høie, Sonja Irene Sjøli og Elisabeth Røbekk Nørve om alternativ turnus – vedlegges protokollen.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 11. november 2010

Robert Eriksson

leder

Thor Erik Forsberg

ordfører

Vedlegg**Brev fra Arbeidsdepartementet v/statsråden til arbeids- og sosialkomiteen,
datert 21. mai 2010****Representantforslag 124 S - Dok 8:124 S (2009-2010) – fra stortingsrepresentantene Torbjørn Rød Isaksen, Sylvia Graham, Bent Høie, Sonja Irene Sjøli og Elisabeth Røbekk Nørve om alternativ turnus**

Jeg viser til brev fra arbeids- og sosialkomiteen av 4. mai 2010 der det bes om en vurdering av forslag fra representantene Torbjørn Rød Isaksen, Sylvia Graham, Bent Høie, Sonja Irene Sjøli og Elisabeth Røbekk Nørve. I forslaget bes det om at regjeringen legger frem forslag om endringer i arbeidsmiljøloven, hvor all endring av arbeidstiden utover ti timer skal godkjennes av Arbeidstilsynet etter formelle drøftinger mellom arbeidsgiver og fagforeningene lokalt.

I bakgrunnen for forslaget pekes det på flere positive erfaringer for de ansatte med mer fleksible arbeidstidsordninger, og at det i tillegg vil føre til at brukerne får en lettere hverdag. Videre pekes det på at lovens ordning hvor det tilligger partene sentralt å inngå avtale om unntak i teorien kan føre til situasjoner hvor partene kommer frem til enighet lokalt, men at fagforeningen sentralt hindrer gjennomføring eller videreføring av alternativ turnus. På denne bakgrunn mener forslagstillerne at godkjenning av avvik bør legges til Arbeidstilsynet.

Spørsmål om arbeidstid berører mange hensyn. Virksomhetene skal kunne drive godt og lønnsomt, og institusjoner skal kunne ta vare på sine brukere. Samtidig skal arbeidstakere ha gode arbeidstidsordninger som gjør det mulig å kombinere arbeid og familieliv, og som gjør det mulig å stå i arbeid i mange år. Dessuten er arbeidstid tett knyttet til lønn.

Lange vakter og mange lange vakter etter hverandre, herunder nattevakter, kan ha negative helseef-

fekeer, både på kort og lang sikt. De kan også øke faren for feil og arbeidsulykker. Statens arbeidsmiljøinstitutt har f.eks. i en litteraturgjennomgang vist til at risiko for forskjellige typer av ulykker øker med 100 prosent med en arbeidstid på 12 timer sammenlignet med 8 timer.

Dagens lovverk hvor store avvik fra arbeidsmiljølovens regler om normalarbeidstid må avtales mellom arbeidsgiver og de ansattes organisasjoner sentralt, er ment å ivareta og balansere disse hensynene.

Det er likevel slik at vi ikke en gang for alle og på varig basis kan sies å ha løst de krevende avveiningsene som ligger bak bestemmelsene om avvik fra normalarbeidstid ved turnusarbeid i arbeidsmiljøloven. Den debatten som har vært i den senere tid omkring saken (bl.a. gjennom flere artikler i Dagens Næringsliv) har vist at det kan være fornuftig å ta en helhetlig gjennomgang av regelverket og praktiseringen av dette. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med en slik gjennomgang i en planlagt stortingsmelding om arbeidsforhold og arbeidsmiljø mv.

I den sammenheng er det viktig å kartlegge omfanget av problemstillingen. Dernest mener jeg at det er viktig å tenke seg nøye om mht hva som er en fornuftig løsning. Til representantens konkrete forslag om at all endring av arbeidstid *utover 10 timer* skal *godkjennes av Arbeidstilsynet*, vil jeg nå nøye meg med å peke på at Arbeidsmiljøloven i dag åpner for avtale mellom partene om arbeidstidsordninger utover dette. Forslaget fremstår på den måten som en innsnevring. Jeg antar at dette ikke har vært representantenes mening. Det dette viser, er imidlertid at arbeidstid er et kompleks tema og at det ikke finnes enkle og raske løsninger.

